NĂM THỨ MƯỜI — SỐ 1810 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ BA 8 AOUT 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trois mois	Six mois	Un an
Một năm	6$00	8$50	15$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	15.00
Sáu tháng	3.00	4.50	»
Ba tháng	1.50	»	»
Một tháng	0.50	»	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées à la directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LOẠN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Dépêches à traiter de gré à gré ou à forfait, à temps de hausse, sur le pied de 0$50 la ligne

Une seule insertion . . . . 0$50 la ligne
Par contrat annuel . . . . . 0$25 la ligne
Par exemplaire et par insertion . . . . 0$25 la ligne
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Có chuyên nghiệp mới thành công

CÁI VẤN-ĐỀ TU NGHIỆP RẤT LÀ CẦN

Câu đó mới nghe, tưởng chừng như một chân-lý tự nhiên không cần phải giải nữa. Ai là người trong tay đã có một nghề mà lại không tự nhiên chuyên chú vào đấy. Người cày cấy chuyên nghề cày cấy, người bán buôn chuyên nghề bán buôn; người làm quan, người làm lại, người làm thợ.

Tất phải có chuyên trị vào nghề của mình, thì mới nên nghề được. Nhưng nói như thế mới có phần xét lược bề ngoài mà thôi. Thử hỏi một người xưa chỉ học thuộc lòng mấy quyển từ thư, ngũ kinh, thi đỗ ông Cử, ông Nghè, rồi đột ngột ra làm quan ngay, có đủ tư-cách làm cho xứng đáng cái chức vụ một nhà trị dân cho được quốc thái dân an không? Thử hỏi một người chỉ vì xưa ông cha làm nghề cày cấy, bây giờ cũng nối nghiệp cấy cày, một người chỉ vì trời cho thác sinh trong một làng nhiều thợ mộc, bây giờ cũng sung chức làm thợ mộc, hay một người chỉ vì mới nhặt đâu được ít tiền làm cái vốn, bây giờ muốn những bay nhảy xuất tiền đi buôn ngay, phỏng buôn bán như thế, làm thợ, đi cày như thế, không nói gì tiến bộ, kết-quả có được chắc-chắn và nên việc không? Hoặc một cậu có cái bằng Sơ-học bảo đi đánh máy cũng được, hay đi gõ đầu trẻ cũng được; một cậu có cái bằng Thành-chung muốn xin đi làm thư-ký thông-ngôn cũng nên, hay vin vào lấm giấy thợ thương chính còn nên, thực ta chưa thấy gì làm chuyên nghiệp mà đã dám vội quyết là thành công. — Không, lấy một cái bằng tốt-nghiệp thuộc về ngạch học Sơ-đẳng, hay cả Trung-đẳng, lấy một cái tiếng đồ ông Cống, ông Nghè, Trường khoa hay Đại-khoa, tưởng chừng như toàn tài xuất thân làm nghề gì cũng được, nhưng thực chưa đủ tài làm một nghề gì, vì chưa có gì gọi là chuyên nghiệp cả. Không, lấy một cái sự nghiệp, cái tư bản, cái chức-vụ của cha mẹ, của chồ, của thầy, sẵn có tập làm mà nối vào, tưởng chừng các cái đã nhờ được tiền nhân truyền lại cho, không còn gì chắc bằng, nhưng thực vẫn chưa lấy gì làm chắc, nếu mình chưa có từng chuyên trị vào đấy bao giờ. Đã đành rằng người ta làm nghề có khi nhân những học thức phổ thông, những vốn liếng, những tài năng của tổ-tiên truyền lại, hay sự tình cờ may rủi gặp bước may thì, mà dần dần phát đạt mà có lúc thành công, nhưng tuy thế nào, cái thành công này vẫn là bỗng bềnh làm sao, chớ thực chưa có gì gọi là chắc giá-trị.

Những khôn thời đời bây giờ, thiên-hạ xem chừng như coi một người cái gì cũng gọi là hơi biết một chút có giá hơn một người chỉ biết được một cái nhưng biết thực đến nơi đến chốn. Nhiều cậu thiếu-niên hăng hái lúc mới bước chân ở học đường ra, tự nghĩ bụng như trời như biển, thấy ai làm được nghề gì đinh-ninh ngay rằng mình cũng thừa tài thừa trí mà làm nổi nghề ấy. Các cậu viết được, vẽ được, tính được, đàn được, văn-chương giỏi, cách trí cũng giỏi, đạo đức giờ ra lại càng xuất chúng lắm. Các cậu làm thợ, làm phú, văn lối Tây, văn lối Ta, làm báo, diễn-thuyết, có khi tưởng nhân dân chỉ ngỏ lời khen, chớ không còn chê vào đâu được nữa. Trong xã-hội, dường như đã nẩy nở ra bao nhiêu là ông mười tám, đôi mươi nổi danh văn sĩ, trang hùng-biện, biết đem bộ Khổng nhào lẫn với bộ Tô, biết đem thầy Mạnh hội họp với ông Lư, . . . thì mà các ông để bảo làm một cái tinh cộng tiến hàng vị tất làm đã xong. Thành thử những ông có bằng rất nhiều, những ông có nghề rất ít; những ông toàn tài thầy làm, những ông đặc tài không có ai, vì không có ai thực là chuyên-nghiệp cả.

Người Pháp đâu có câu nói: «*Những nhà thi-sĩ không ra gì không có ích bằng* những thợ đóng giầy tốt» Ta thực không đám khinh suất, so sánh một nhà thi-sĩ vô vị với một người thợ đóng giầy tốt hay một chủ bán *phá-sáng* ngon. Nhưng cứ lấy cái chủ-nghĩa thực lợi mà phân bì, thì câu nói ấy cũng chưa có gì làm quá lạm. Con người muốn giúp nước cho được việc, trong tay phải có nghề trước đã, rồi sau hãy có những tư-tưởng dài dòng.

Ừ, con người muốn cho hữu ích phải có nghề trong tay. Mà các nghề muốn chăn hưng, bất cứ thứ nào cần-nông, thương mại và nhất là công-nghệ, mỹ-thuật, phải có chuyên môn, luyện tập cho đến nơi đến chốn mới được. Sự luyện nghề quả là cái then chốt tối cần cho đời cạnh tranh kịch liệt bây giờ.

Vậy ta chớ nên để một đứa trẻ nào tự trường học mà bước thẳng vào xưởng thợ hay khoan nhận ngay một nghề gì. Ta nên hiểu rằng cái học ở các trường Sơ đẳng, cho đến cả Trung-đẳng, mới là cái học phổ thông khả dĩ chỉ sửa soạn cho vào đời mà sinh cơ, chớ chưa phải là các đồ hành lý để đưa đẩy trên đời mà tập nghiệp. Muốn lập nghiệp cho mày nghành không trừ được quốc sách ở Thái-Cốc, bị Tào ngăn lại trách dịt-vị không đủ, thường-huyết với Nhật-bản Khánh vì loài tử cải viên tử chức Lê-nguyên-Bằng cũng hư, nhưng nội-tình đã quyết liệt lắm, tất thế nào cũng có ngày đổi.

Việc Quảng-công

Quảng-Bắc-phái quay về Quảng-châu, chia làm ba ngả tiến đánh quân Trần-quýnh-Minh. Ngả thứ nhất đương đánh ở núi Mạc-tử, có năm bảy ngàn người, sứng đạn rất lắm; quân Trần ở núi Mạc-tử đã rối rít tan chạy. Ngả thứ hai đã đi đến Lam-quan, tiến phong được ba, bốn ngàn người, đức đội mã viên-bỏ; quân Trần cũng nghênh trận phòng-ngự; hiện hai bên đã giáo-chiến ở địa phương Bình-nhiễn. Ngả thứ ba là một phần quân-đội của Tiên-sinh-Trí Hoàng đại-VI và Lý-phúc Lâm và cả bộ liên quân Điền (Vân-nam). Trương (Hồ-nam) Chương (Giang-tây), tiến đánh Hòa-bình Liên-bình rồi kéo thẳng đến đánh Hoè-châu; thanh-thế đạo quân này rất lớn, hiện tiền quân đã đi tới Liên bình; chàng quân Trần cách nhau không bao xa, tất trong vài hôm đó có chiến-sự kịch liệt lắm.

Những quân hùm cha Tôn-dật-Tiên do Trần-Sách làm tổng tư lệnh, hôm 14 vừa rồi đem hai cái quân hạm, hợp với vài ngàn dân quân cửa Lý-ân Bang làm tư-lệnh, đến đánh Giang-môn (kẻ lính thành Quảng-đông), trong mai gió đông bỗ chiếm được lấy cái quân Trần được một khẩu đại bác và hơn trăm súng con.

Việc Nam Bắc chiến tranh

Quân Bắc phái của mấy Nam đã đánh đến Cát-an (gần tỉnh thành Giang-tây); tỉnh thành Giang-tây đảo động cả. Ngô bội-Phu đi cho Tào-Côn nhất định đi đến Hán-khẩu để đốc-sức tự cứu viện, lấy tư-tưởng đối với quân Nam, ngoại-vụ-bộ Bắc-kinh thông-tư cho công-sứ các nước nói tỉnh Giang-tây hiện là chiến-địa, xin tạm thời trở chỉ người ngoại-quốc tỉ-hành.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 6 Août 1922

Cuộc hội nghị của Bông-rinh

M. Poincaré và M. Lastayrie đã khởi hành ở Paris hồi 11 giờ 50 và tới Calais hồi 15 giờ 28. Có M. Schanzer, và viên bộ-trưởng Ngân-khố nước Ý cũng đi cả tuyên xe lấy. M. Schanzer được tin M. Poincaré có ở đấy, bèn đến thì lễ với ngài trên bến

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 7 Août 1922

Lâu đài cũ của vua nước Đức

Lâu đài cũ của vua nước Đức đã đang làm nhà nghỉ mát cho học-sinh. Hiện có 400 con trẻ ở các miền bị tàn phá ở đấy.

Việc nước Đức

Có như tin tức ở Le pays gởi đến, thì nhà giáo-sư trứ danh Einstein cũng có tên trong số các người mà các bọn bí-mật mưu hại. Vậy ông đi chơi mọi nơi đề tránh cái nạn ấy.

Số giấy bạc nước Đức từng lên 12 nghìn triệu. Hiện nay lộng gần được 190 nghìn triệu.

Số thợ thuyền khó ở có việc ở nước Đức trong tháng Juillet công là hai vạn. Công-trình đang ấy số thợ thuyền ở nước Anh cũng có việc cộng là một triệu ba bảy lăm người.

Việc nước Ăn-chi-lan

Quốc-linh về chán-đảng Công-hòa bắt được chống giữ thành Klimaklock, tỉnh thế rất là nguy-cấp.

Việc nước Nga

Có điện tín ở Reval nói rằng phần nhiều các bọn trong nom về việc cứu trợ những người bị nạn cơ-cận đến tháng Septembre này thì thôi công-việc.

Việc nước Thổ

Quân-linh nước Anh và quân-linh nước Pháp tụ-tập ở đương Tchataldja.

Viên chưởng-binh các đạo quân Hy-lạp, và viên chưởng-binh các đạo quân nước Ý đã bội-phần để đặt một miền trung-lập, để giữ cho khỏi xảy ra những sự bất ngờ.

Việc nước Ý

Quân-linh đảng *fascistes* ở Gênes đã đến đóng ở lâu S.-G. orgio.

D'Annunzio có gởi điện-tín khuyên đảng *fascistes* nên đừng làm hiệp lực mà bỏ dấy cho cuộc hòa-bình. Chính-phủ ấy ấy trọng quyền cho các nhà binh ở Milan và ở Gênes để bỏ phục cuộc binh ấy.

TIN TRUNG-HOA

Ngày 19 Juillet 1922

Việc Bắc-kinh

Lê-nguyên-Hồng vì chính thời không linh dự bị thảo từ từ chức định đến ngày 1er tháng tám giao cho quốc-hội; các việc đương lo-chức trong tổng thống phủ chính các cả.

Đồng Khánh Cao-lãn-Hồng nhân không trẻ được quốc sước ở chỗ Tào-Côn, bị Tào ngăn lại trách dịt-vị không đủ, thường-huyết với Nhật-bản Khánh vì loài tử cải viên tử chức Lê-nguyên-Bằng cũng hư, nhưng nội-tình đã quyết liệt lắm, tất thế nào cũng có ngày đổi.

Việc Quảng-công

Quảng-Bắc-phái quay về Quảng-châu, chia làm ba ngả tiến đánh quân Trần-quýnh-Minh. Ngả thứ nhất đương đánh ở núi Mạc-tử, có năm bảy ngàn người, sứng đạn rất lắm; quân Trần ở núi Mạc-tử đã rối rít tan chạy. Ngả thứ hai đã đi đến Lam-quan, tiến phong được ba, bốn ngàn người, đức đội mã viên-bỏ; quân Trần cũng nghênh trận phòng-ngự; hiện hai bên đã giáo-chiến ở địa phương Bình-nhiễn. Ngả thứ ba là một phần quân-đội của Tiên-sinh-Trí Hoàng đại-VI và Lý-phúc Lâm và cả bộ liên quân Điền (Vân-nam). Trương (Hồ-nam) Chương (Giang-tây), tiến đánh Hòa-bình Liên-bình rồi kéo thẳng đến đánh Hoè-châu; thanh-thế đạo quân này rất lớn, hiện tiền quân đã đi tới Liên bình; chàng quân Trần cách nhau không bao xa, tất trong vài hôm đó có chiến-sự kịch liệt lắm.

Những quân hùm cha Tôn-dật-Tiên do Trần-Sách làm tổng tư lệnh, hôm 14 vừa rồi đem hai cái quân hạm, hợp với vài ngàn dân quân cửa Lý-ân Bang làm tư-lệnh, đến đánh Giang-môn (kẻ lính thành Quảng-đông), trong mai gió đông bỗ chiếm được lấy cái quân Trần được một khẩu đại bác và hơn trăm súng con.

Việc Nam Bắc chiến tranh

Quân Bắc phái của mấy Nam đã đánh đến Cát-an (gần tỉnh thành Giang-tây); tỉnh thành Giang-tây đảo động cả. Ngô bội-Phu đi cho Tào-Côn nhất định đi đến Hán-khẩu để đốc-sức tự cứu viện, lấy tư-tưởng đối với quân Nam, ngoại-vụ-bộ Bắc-kinh thông-tư cho công-sứ các nước nói tỉnh Giang-tây hiện là chiến-địa, xin tạm thời trở chỉ người ngoại-quốc tỉ-hành.

Quốc-văn ta nên có một quyển-vấn

Quốc-văn ta nên có một quyển-vấn, mấy chữ đầu hai, chắc độc-giả có người lấy làm lạ. Ừ, mà vấn quốc-ngữ ở ta thay đi đổi lại đã bao nhiêu lần, những sách vấn bằng vấn trắc quốc-ngữ ta, đã bao nhiêu sách bán chó trẻ học. Đến cả sau đây có người bán muốn đổi lại vần tr-ả: có người muốn lấy chữ ghép thêm vào để thay đổi, cũng đã nhiều rồi. Thế thì hà-tất phải có một quyển-vấn ở quốc-vấn? — Không, ta nói một quyển-vấn đây là làm theo như lối «vấn-thơ» kia, chớ không phải «vấn-văn vấn trắc». — Một quyển vấn thơ! Điều đó lại càng vu-khoát lắm. Các nhà thi-sĩ bây giờ hà tất còn phải mượn người làm vấn cho theo? Vấn tiếng ta sai lạc thì biết ngay, hà tất lại phải đặt sách ra mà cải-chính? — Ấy cũng không phải thế, quyển-vấn tôi nói đây là để đủ quốc-vấn ta được có qui-tắc, nghĩa là cũng như bộ tự-vựng, chớ không phải để riêng cho các nhà thi-sĩ dùng đâu.

Nguyên tiếng nước ta, chẳng những dân Trung-châu cũng dân mạn-ngược Mường, Mán không thông nhau mà thôi đâu, đến dẫn những người Trung-châu ở làm-kỳ, cũng còn có tiếng nói với nhau mà không hiểu. Lại chẳng những người ba kỳ nói với nhau mà không hiểu, đến dẫn trong một xứ cũng còn không hiểu nhau nói những gì nữa kia. — Ấy là nói dân Trung-châu, Mường, Mán không kể. — Đại-khái như người Nam-kỳ nói tiếng «sai» người Bắc không mấy người hiểu, người Nam nói không đợi nhất một dân ngã (~) như tiếng «sẽ» thì rà tiếng «sẻ» v. v. Người Trung-kỳ nói tiếng «tê» là «ngã» người Bắc chỉ hiểu là «đề» đại-khái như «tê nhiều» «tê thôi» v. v. mà thôi. Trong những tiếng ấy thì cũng có người nói, song số không hiểu thì nhiều, tất tại phải tìm người mà hỏi, mà hỏi cũng vị tất đã có người biết, thế có phải tự-ngại cho phẩn ngôn ngữ không?

Lại ngay như người ngoại Bắc ta, ở mạn trên gọi «nén» là «đạp», gọi «dậy» là «chổi», ở mạn dưới có nơi gọi «nhẻ» là «không», gọi «tự» là «nghỉ»... như là «đạp đất», «đáp gạch» «chổi mà đi làm», «anh đi mua cho tôi quyển sách không?» «nó nghỉ xét thì nó nghỉ biết trái» v. v. Lại còn những tiếng của tỉ thị, cho hàng-buôn như «cái», như «cây, bát» «lọ, lá»... kể ra không sao xiết được, vậy nên tâm khí ta nghe tiếng ta mà tự không hiểu, lấy làm tò-mò, dẫn không phương-ngoại đến như nghe tiếng ngoại-quốc, nhưng phần giao-tiếp ứng-thế cũ ngày khó khăn. Thanh ra tiếng ấy không đến nỗi mất, tinh mỗi thứ như tiếng Tàu, mà có người ngoại-quốc đến khi nghe rằng: «học sách đời không thuộc hết!» Những người nghe không hiểu ý nói, người nói không chắc người nghe đã thông, thì cái phần bỏ-thẹn ngượng-ngập của tiếng ta, chẳng lẽ người trong một xứ mà phải dùng đến người thông-ngôn thì cũng không có lẽ! Ấy là một cớ ta cần phải có quyển-vấn.

Hai nữa là quốc-tế ta có đương lúc cạnh-tranh, cần phải mượn tiếng âu, — nói là cần lắm thì đúng hơn. — Tuổ mà những người làm-học thì không nhiều. Lại một nỗi có khi những người Hán-học quen dùng chữ, mà không cần cổ tìm tiếng ta, vì các nhà ấy dùng ấn-danh-từ hoặc chữ khiển-giới thì đúng chữ Tàu còn dễ hơn là tìm tiếng ta vậy. Vì thế trong quốc-văn ta thì tân-danh-từ thường có nhiều người dùng lẫn, mà tiếng cũ thì e rằng có khi lại tiêu-diệt dần đi. Nếu để mãi thế ra, thì sau này những tiếng mượn ở cổ tác đương lắm, mà những tiếng ta xưa có ngày xưa, e rằng mất dần đi thì cũng khi-hoài đáng tiếc lắm. Ấy là có thứ hai mà ta cần có quyển-vấn. Vậy quyển-vấn ấy mới mau nên có người làm, thì cũng có thể gọi là quyển. Tự-điển được nghĩa là một quyển sách để tra tiếng cho khỏi phải nỗi khó-khăn mà thôi. Thế thì ta bèn làm thế nào? Ta làm tất phải để cả tân danh-từ nữa mới được, xin kể một vài chữ thi-dụ như sau này:

Vợ. — Chính nghĩa là bà đi, như nước đã vợi, vơi vợi. Lại nghĩa là khó khăn, xa-xôi, như điện-vợi

Hoàn. — Chính nghĩa là chưa rõ theo chữ Tàu thì nghĩa là về, là trả, như bỏ Hán-giang. Lại nghĩa là chung-quanh, là tròn-vẹn, như hoàn-cảnh, hoàn toàn... (1)

Khoang. — Chính nghĩa là một khoảng như khoang thuyền... Lại nghĩa nữa là phô bày cho người biết như khoe khoang, khuếch khoang.

Trái. — Tiếng ngoại Bắc là không phải, trái lại nghĩa chữ phải, như trái đi, trái ngược v. v. tiếng Trung-kỳ, Nam-kỳ không nói riêng quả, như trái lẽ, trái cam... Tiếng chữ ấn là cho vay nợ, nên chữ nợ thì gọi là trái chủ, chủ vay nợ là phòng trái..

Dậy. — Chính nghĩa là bảo-học, như dậy đỗ, thầy dậy... Lại nghĩa nữa là trước, tỉnh, ngồi lại, như nói dậy, đi dậy đi! v. v. Lại một nghĩa là cái bầy đánh đi, như cái dậy cá. Lại tên một thứ rau, rau dậy...

Ấy đại-khái làm như thế, mà có công ra nữa thì làm thêm cả nghĩa tiếng Thổ tiếng Mán, tiếng Lào, tiếng Cao-mên vào thì càng hay, không có lẽ thổ-ngữ không được. Vì rằng sau này những tử-điển của giáo-hội mới ngày mỗi rộng mà làm ra có thể người sau người nhà mà học tiếng các xứ ấy, chẳng ông có lịch làm nên? Bằng không thì quyển-vấn ấy cũng có thể giúp cho người không biết chữ Hán viết Quốc-văn, trước khi đang một đánh-từ gì mà ra cho khỏi lẫn. Hoặc khi giao-tiếp có tiếng địa-lạ tai, chẳng tra tiếng mà biết, mà nhất là bảo tồn tiếng «mẹ đẻ» của ta, thì lại chẳng vẫn tiện. Song người làm ra tất cũng phải thuộc tiếng cả toàn-quốc mới được, khó lắm thay, ta mong ở ai bây giờ? Trước đây ta đã bàn đến việc làm tích-độc bằng quốc-văn nay lại viết bài này, cái tiếm-lòng chờ đợi nỗi công về quốc-vấn, mong ở các nhà hữ-tâm làm đó là đương hành-tương mà đi tới chắc đấy.

B. M.

(1) Chữ Hán này có nhiều chữ «Hoàn» nhưng theo âm ta đọng là một cũng tiện.

Các phái-viên Việt-Nam tại Pháp

Các phái-viên Nam-triều sẽ do quan cai-trị Estrupe là đại biểu Nam-kỳ dẫn đi, ngày 6 Juin có đến yết-kiến quan Thượng-thư Sarraut bộ Thuộc-địa và quan Thông-sứ Garnier chánh sở Kinh-tế Đông-Pháp Quan Thượng-thư Sarraut thấy người Việt-Nam tại Paris thì ngài lấy làm hoan-hỉ lắm và có chức mừng các phái-viên một cách rất thành-thiệt, tỏ ý ngài báo gọi cả ngũ nhớ đến Đông-Pháp luôn.

Buổi tối hôm ấy, các phái viên có đi coi hát ở rạp *Odeon*.

Ngày 7 Juin, các ông có đi thăm Pae bình viện (*Les Invalides*). Các quan võ ở đó có đưa các ông đi xem hết các phòng chứng tăng của Napoléon Lúc ra về, các ông có được cái danh-dự tên vào trong quyển kim-thư của bộ binh.

Chiều hôm ấy thì các ông đi thăm thành-phố Paris. Khi tới cửa Khải-hoàn-môn (Arc de triomphe) thì các phái-viên có dựng lại trông một người Tây đứng ở đó mà đọc bài lễ ca-tụng các anh-hùng tử-sĩ đã hi-sinh cho nước Pháp trong cuộc đại-chiến (*Les Annamites au soldat inconnu*).

Ngày 9 Juin, đi thăm hội Crédit Lyonnais. Tối hôm ấy đi xem hát tại *Opéra*.

Ngày 10 Juin, các phái viên lại xem sóng tại Versailles, có quan Thượng-thư Sarraut ngồi chủ tịch.

Hôm 11 Juin bắt đầu ngày đi xem hát tại rạp *Comédie Française* và tối đi xem tại rạp *Opéra comique*.

Ngày 12 đi thăm trường Sarbonne và chiều đi xem nhà Võ-trường điện Saint Assise. Buổi tối lại về Paris.

Ngày 13, buổi sáng đi thăm chiến-trường thoạt tiên đến xã Origny-en-Thiérache là con nuôi của xứ Nam-kỳ và quê-hương của đức Ba-đa-lộc. 12 giờ 40 tới nơi. Dân sự sở tại đón rước trọng-thể lắm, có ý tỏ lòng đối nghĩa đối với người Việt-Nam đã giúp đỡ cho nhiều trong lúng đến treo có lịch sự.

Lúc các phái-viên ở xe lửa xuống ga thì có ông xã-trưởng cùng bộ-đồng nàng xã, quan trưởng quận và nhân dân đều đến tiếp đón lắm. Pươông nhạc hang xã có tới hai Marseillaise chào mừng. Có mấy cô con gái đàng con, rồi một cô đọc một bài điện-văn rất cảm động ở lời ở ăn nghĩa về sự đi giúp nước con đau ốm khỏi phục lại. Rồi ông xã-trưởng cũng cả nhộ đồng nàng lại ra chào mừng và tỏ lòng cảm tạ.

Ông xã-trưởng có nói đến đức Ba-đa-lộc, đến tình giao-miếu của hai nước Pháp, Việt, đến công-nghiệp cần đã, và đối với nước Pháp trong lúc chiến-tranh, và đối với làng Origny-en-Thiérache sau khi chiến-tranh là thế nào. M. Luong-kuốc-Ninh, đại-biểu xứ Nam-kỳ có nói mấy câu đáp đã đáp lại. Rồi các phái-viên đi thăm các phố trong làng; đi đến đâu, dân sự rất là hân-mến. Khi trở bước trong người chiến sĩ các phái-viên đi thăm nhà nhân dân tại cùng chiến-động lắm. Rồi các ông vào thăm nhà đức Ba-đa-lộc khi có M. Sallos ngoài tiếp và giảng nghĩa kỹ càng. Khi ra về thì trường Nữ-học thì các cô học-trò có đàng các phái-viên mấy bó hoa và có tiết cũng phải thuộc tiếng cả toàn-quốc mới được, khó lắm thay, ta mong ở ai bây giờ? Trước đây ta đã bàn đến việc làm tích-độc bằng quốc-văn nay lại viết bài này, cái tiếm-lòng chờ đợi nỗi công về quốc-vấn, mong ở các nhà hữ-tâm làm đó là đương hành-tương mà đi tới chắc đấy.

B. M.

Các phái-viên Việt-Nam tại Pháp

Các phái-viên Nam-triều sẽ do quan cai-trị Estrupe là đại biểu Nam-kỳ dẫn đi, ngày 6 Juin có đến yết-kiến quan Thượng-thư Sarraut bộ Thuộc-địa và quan Thông-sứ Garnier chánh sở Kinh-tế Đông-Pháp Quan Thượng-thư Sarraut thấy người Việt-Nam tại Paris thì ngài lấy làm hoan-hỉ lắm và có chức mừng các phái-viên một cách rất thành-thiệt, tỏ ý ngài báo gọi cả ngũ nhớ đến Đông-Pháp luôn.

Buổi tối hôm ấy, các phái viên có đi coi hát ở rạp *Odeon*.

Ngày 7 Juin, các ông có đi thăm Pae bình viện (*Les Invalides*). Các quan võ ở đó có đưa các ông đi xem hết các phòng chứng tăng của Napoléon Lúc ra về, các ông có được cái danh-dự tên vào trong quyển kim-thư của bộ binh.

Chiều hôm ấy thì các ông đi thăm thành-phố Paris. Khi tới cửa Khải-hoàn-môn (Arc de triomphe) thì các phái-viên có dựng lại trông một người Tây đứng ở đó mà đọc bài lễ ca-tụng các anh-hùng tử-sĩ đã hi-sinh cho nước Pháp trong cuộc đại-chiến (*Les Annamites au soldat inconnu*).

Ngày 9 Juin, đi thăm hội Crédit Lyonnais. Tối hôm ấy đi xem hát tại *Opéra*.

Ngày 10 Juin, các phái viên lại xem sóng tại Versailles, có quan Thượng-thư Sarraut ngồi chủ tịch.

Hôm 11 Juin bắt đầu ngày đi xem hát tại rạp *Comédie Française* và tối đi xem tại rạp *Opéra comique*.

Ngày 12 đi thăm trường Sarbonne và chiều đi xem nhà Võ-trường điện Saint Assise. Buổi tối lại về Paris.

Ngày 13, buổi sáng đi thăm chiến-trường thoạt tiên đến xã Origny-en-Thiérache là con nuôi của xứ Nam-kỳ và quê-hương của đức Ba-đa-lộc. 12 giờ 40 tới nơi. Dân sự sở tại đón rước trọng-thể lắm, có ý tỏ lòng đối nghĩa đối với người Việt-Nam đã giúp đỡ cho nhiều trong lúng đến treo có lịch sự.

Lúc các phái-viên ở xe lửa xuống ga thì có ông xã-trưởng cùng bộ-đồng nàng xã, quan trưởng quận và nhân dân đều đến tiếp đón lắm. Pươông nhạc hang xã có tới hai Marseillaise chào mừng. Có mấy cô con gái đàng con, rồi một cô đọc một bài điện-văn rất cảm động ở lời ở ăn nghĩa về sự đi giúp nước con đau ốm khỏi phục lại. Rồi ông xã-trưởng cũng cả nhộ đồng nàng lại ra chào mừng và tỏ lòng cảm tạ.

Ông xã-trưởng có nói đến đức Ba-đa-lộc, đến tình giao-miếu của hai nước Pháp, Việt, đến công-nghiệp cần đã, và đối với nước Pháp trong lúc chiến-tranh, và đối với làng Origny-en-Thiérache sau khi chiến-tranh là thế nào. M. Luong-kuốc-Ninh, đại-biểu xứ Nam-kỳ có nói mấy câu đáp đã đáp lại. Rồi các phái-viên đi thăm các phố trong làng; đi đến đâu, dân sự rất là hân-mến. Khi trở bước trong người chiến sĩ các phái-viên đi thăm nhà nhân dân tại cùng chiến-động lắm. Rồi các ông vào thăm nhà đức Ba-đa-lộc khi có M. Sallos ngoài tiếp và giảng nghĩa kỹ càng. Khi ra về thì trường Nữ-học thì các cô học-trò có đàng các phái-viên mấy bó hoa và có

Po Văn Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) cặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ profiles của Cornell

đọc diễn-văn chúc mừng. Vào tòa xã-trưởng có đi qua mấy cái khải-hoàn-môn có đề chữ « Vive la Cochinchine » « Soyez les bienvenus ».

Ông xã-trưởng càng hội đồng hăng xã thết rượu và bánh tại phòng hội-đồng. Rồi ông xã đọc một bài diễn-văn vẫn tắt mà rất cảm-động. Quan quận-trưởng cũng cảm ơn các phái-viên và đã có lòng đến thăm xã Origny-en-Thiérache, ngài lấy làm cảm-kích vô cùng về sự gái đầu ở tượng chiến-sĩ tức phái-bộ mới tới. Quan nghị-viên Outrey và quan cai trị Entrope cũng nói mấy lời đáp lại. Khi phái-bộ ra về, lúc xe-hỏa sắp chạy thì nhân-dân đều ngả mũ cảm ơn mà tung-hô rằng : Đại pháp vạn tuế ! Nam-kỳ vạn tuế ! Người Việt-Nam vạn tuế ! Rồi kèo Marseillaise thổi tiễn các phái-viên cho đến lúc xe chạy xa mới thôi.

(Còn nữa).

Bảo-tồn Không-học

DỊCH SÁCH LOẠN-SOẠN

Loại thứ V

Nói về lễ-nhạc

(Tiếp theo)

151. Tử viết : cung nhi vô lễ tắc lao ; thận nhi vô lễ tắc ti ; dũng nhi vô lễ tắc loạn ; trực nhi vô lễ tắc giảo.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn quyển Thường-luận về thiên Thái-bá tờ 20).

DỊCH NGHĨA. — Đức Khổng-tử dạy rằng : Cung kính mà không biết lễ thì thành ra nhọc-nhằn, cẩn-thận mà không biết lễ thì thành ra nhát nhát. Dũng hăn mà không biết lễ thì thành ra bội loạn. Trực-thiệt mà không biết lễ thì thành ra cấp-bách.

152. Tử viết : Sư chi Chi thầy, Quan-thư chi loạn, dương dương hồ doanh nhĩ tai.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn quyển Thường-luận về thiên Thái-bá tờ 22).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Quan nhạc-sư Chi làc mới làm nhạc quan, hát đến chương thứ thì Quan-thư, tiếng nhạc êm-ái đầy tai, tốt làm thay !

153. Tử viết : ma miện lễ dã, kim dã thuần, kiệm ; ngô tòng chúng. Bái hạ lễ dã, kim bái hồ thượng, thái dã ; tuy vi chúng, ngô tòng bạ.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn chữ nho quyển thường-luận về thiên Tử-hãn tờ 23).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Đời xưa dùng mũ-miện làm bằng gai là cổ lễ vậy, đời nay dùng tơ thì bởi công mà dễ làm, có ý kiệm-ước ; ta cũng theo chúng dùng tơ. Bề tôi lạy ưa ở dưới thềm là cổ-lễ vậy ; đời nay lạy ưa ở trên thềm thì là sự lạy ở dưới thềm.

154. Tử tật bệnh. Tử-Lộ sử môn nhân vi thiần. Bệnh nhân, viết : cửu hĩ tai. Do chi hành trá dã, vô thiần nhi vi hữu thiần. Ngô thùy khí, khí thiên hồ. Thả dư dữ kỳ tử ư thiần chi thủ dã, vô ninh tử ư nhị tam tử chi thủ hồ. Thả dư tùng bất đắc đại táng, dư tử ư đạo-lộ hồ.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Tử-hãn tờ 24).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử có bệnh nặng. Ông Tử-lộ định bắt môn-nhân làm gia-thần để trị tang. Bến khi ngài bệnh hơi bớt, bảo rằng : Trò Do cách làm sự giả đối hoài. Theo lễ ta không có gia-thần mà làm ra có gia-thần (theo lễ quan thượng-đại-phu mới được có gia-thần) Ta đối ai ? dối được trời chăng ? Vả ta dù kỳ chết ở trong tay bọn gia-thần, chẳng thà chết ở trong tay hai ba gã học-trò còn hơn. Vả ta dù không được lễ đại táng, ta há đến nỗi chết ở đường sá hay sao ?

155. Tử viết : ngô tự Vệ phản Lỗ nhiên hậu Nhạc chính, Nhã Tụng các đắc kỳ sở.

(Xem trong bộ Tử-thư chính văn chữ nho quyển Thượng luận về thiên Tử-hãn tờ 24)

DỊCH NGHĨA. — Đức Khổng-tử nói : Ta từ nước Vệ về nước Lỗ sửa soạn kinh Nhạc rồi sau bộ Nhạc mới chỉnh, thì Nhã thì Tụng ở trong nhạc chương đều có thứ tự, đắc sở mà không sai lầm.

156. Tử viết : thương hiếu lễ tắc dân dị sử dã.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn quyển Hạ luận về thiên Hiến-vấn tờ 18)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Người trên làm lấy lễ mà dạy dân, thì dân có lễ pháp mà dễ sai khiến.

157. Tử-Du viết : tang trí hồ ai nhi chỉ.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 34).

DỊCH NGHĨA. — Ông Tử-du nói : Việc tang cốt tại hết lòng thương xót thì thôi.

(Còn nữa) D. B. T.

VĂN UYỂN

Đề ảnh đứng

Ngày xuân đã đẹp tinh cờ,
Khi xem hoa nở khi chờ giăng lên.
Dận tôi đông lại một bên,
Ngẫm lời phong ngạ[illegible] nặng nguyền non sông.
Trăm năm lạc một chữ đồng.

Đề ảnh ngồi

Chứng minh có đất có trời,
Chơi hoa đã để mấy người biết hoa.
Rõ ràng ngồi đó chẳng ta,
Ai tri-âm đó mặn mà với ai.
Ước chi gần bó một hai.

Tổng đề hai bức ảnh

Một mình lẳng những từng ngồi,
Hoa đào năm ngoái còn cười gió đông.
Ngoại hoa hoa ngoại nẫu nàng,
Đầu mày cuối mắt càng nàng càng tầm gần.
Trường tô giáp một hoa đào,
Càng trao gió ngọc càng cao phẩm người.
Tóc thề đã chắn ngang vai,
Thề nào xin quyết một hai cho xong.
Vâu tuần ngoại tăng gương trong.

Đinh-Sơn D. C. E.

Cảnh trọ chung

Ở cũng cùng, ăn lại cũng chung.
Duyên trời xe chặt cuộc vui chung.
Đêi no hai buổi cơm ba bát.
Mỗ lĩnh năm canh ghế một mùng.
Thân thế khôn chia hồn lẫn bướm.
Tình đời chẳng ngại rẫn là cùng.
Gió hòa mặt mẻ, trăng tròn khuyết
Đi lại làm quen với sương sùng.

Đêm khuya gảy đàn

Bốn bề thêm thiếp giấc mơ màng.
Dưới bóng giăng thanh một khúc đàn.
Khoan nhặt hòa theo mây gió chạy.
Nhỏ to xa vẳng nước non vang.
Tri âm vắng vẻ ai là bạn ?
Cỗ khác xang quanh được mấy chàng ?
Hoa cỏ đa tình khuya vẫn thức.
Lắ-lơi nghe trộm khúc cầm xoang.

Chơi hội đẹp-thanh

Hai vần đất khách tiết thanh-minh
Chan chứa tình người ngoài đám cỏ xanh.
Phong nhẹ ruột tằm vò chín khúc.
Tang thương bốn bước rối trăm Ác tà thỏ lặn ai yên giấc. [khoanh
Bóc dạt mây tan khách tất minh.
Thấy cảnh như khêu sầu khó đáp.
Quê hương riêng tả lệ thâm tình.

Quán rượu dưới gốc đa :

Ba gian quán dưới gốc cây đa,
Uớm hỏi ai là chủ đấy a ?
Rượu bợt đầy vơi trong hũ mịn ?
Chó non con biết trước hàng la ?
Hỏi say thân thế ai là khách ?
Cười cợt phong trần để nhẹ ta ?
Qua lại anh em vào nghỉ mát.
Mài đời thử nếm thực hay pha.

Cảnh-viêm Đinh-tử-Hán.

Dư luận Nam-kỳ

Nữ công trường

Lắm lúc bạn tác nẩm ba vẫy cùng nhau đàm luận, nhiều người, cũng trong hàng thức-giả, mỗi khi đàm luận tới cái cơ tấn-hóa của phụ-nữ nước nhà ta ngày nay, thường bay phàn phiền than thở rằng :

« Chẳng biết sao gái nhà ta như những gái nhà tiên - thường, hay là gái nhà hàn vi, khi lớn lên, quanh năm, vai chẳng lìa gánh, tay không rời mẫn, thường ngày, nẫu có lo buôn đâu cho bằn cuối chợ, kiếm đồng lời đắp đổi cho qua, chẳng hề biết đến thiên Nội tắc là gì, nên khi vâng chịu chữ tăng rồi, công hạnh rất thưa, việc nội-trợ lẽ gia không thạo, thì chẳng nói chi ; chỉ như gái nhà phiệt duyệt thế-gia, phòng khuê cửa các, nào phải như con nhà lý mà gọi thất giáo, mà từ tuổi cập-kê cho đến con xuất-giá một ngày chỉ tối, một năm chỉ cuối cỏ lo chi khác hơn là công hạnh tập tành, nghe lời cha mẹ dạy khuyên, việc lẽ gia nội-trợ, mà khi về nhà chồng rồi chẳng cần nói việc ngồi làm chủ một nhà trăm anh buôn, hay là một nhà kỹ nghệ mà gọi là việc khó, nên không thạo, mà ngay đến việc làm dâu nhà cả thể, hay là ngồi làm chủ một nhà trăm anh nghĩa là việc nội - trợ lẽ-gia, cũng không biết gì tất cả. Biết có một điều, nhà sẵn của, mình lại đặng chồng yêu, ăn no rồi lo trang điểm áo quần, lên xe không ngựa, ngoài nẫu thì việc chi cũng phú thác cho kẻ ở trong nhà, còn hết trối thảy, nên hư cũng mặc. Nếu việc trong chẳng xong, thì còn nói chi đến việc ngoài, trông gì thế mất cho chồng mà chia bớt gánh một phần gánh vác. Dường ấy, bao giờ trông thấy phe phụ nữ nhà ta chen bước quan trường hay là thương trường, như con gái đòn-bà nước Annam, chẳng trông cậy đến tay đòn-bà được nữa sao ? »

Nghe dứt, tôi mỉm cười mà đáp rằng : « Ông có mảnh nhiệt tâm với đời, ông lo đến điều mà trách than phận gái nhà ta, việc nội-trợ lẽ-gia thua - thớt cũng là phải lắm chớt, song ông quên nghĩ rằng từ mấy mươi năm nước, phụ-nữ nhà ta bị cái cảm phụ-nhân nan hóa, khó bắt chỉ làm mà ra như hình đất bỏ hoang cho cỏ lăng, cỏ ai vì tới mà nên phần giá gì. Nhờ mấy năm sau đây, nhờ-nước lập Nữ-học-đường riêng lo cho thiếu-nữ nhà ta, mới là trông thấy đặng mấy may dễ bước vào đặng học hỏi. Nhưng đó là học cho thông chữ nghĩa mà đọc sách ngâm thơ, xem kinh coi chuyện hầu trau dồi lấy đức hạnh ở đời, nào phải là dạy nữ-công, càng dạy cho rành phận lẽ-gia nội-trợ. Nên chi gái nhà ta dầu phải tác vâng chịu chữ tăng - ấy là nói về phần gái có đảm thảo học-thức theo tân-thời nhiều ít — bắt quá là rang việc giao tiếp rõ cách cư xử với chồng với con, với người thiên-hạ mà thôi chớ. Nếu nói về việc lẽ-gia việc nội-trợ, thì chưa là gái hạng đó thạo thông. Biết vậy mà lỗi ấy chẳng ở nơi hàng phụ-nữ nhà ta hồng trách. Ấy là lỗi của ta đó ta phải nhiều biết lấy. Trong đời chẳng có nghề chi dễu khó dẫn dễ, dầu nhỏ dầu lớn, không học mà thông hiểu. Người không học mà trông mình biết thì người ấy dầu không điên cũng không-khùng mới là dễ lạc lầm đón đổi. Đừng có lấy sự giỏi-rẫn khôn lành tự nhiên của một người mà nghĩ cho người ấy bề về việc gì cũng thạo, nghề nào cũng thông. Người lịch-sự bắt quá là một điệu mỏi biếu, mỗi việc mỗi biết một tí vành ngoài vậy thôi, chớ như hễ một khoa đặc biệt nào, thì người ấy vì không học, làm sao mà rành rẽ đặng. Phe phụ-nữ cũng vậy ; người đòn-bà lịch-sự bắt quá là người tăng trải việc bằn phận đòn-bà mà thôi chớ. Nếu bước người ấy gặp cho chính theo khoa nội tắc, nên chưa học đến, thì làm sao giỏi vẹn. Bởi có tay là việc lẽ-gia nội-trợ chẳng phải là một khoa học mắt mỏ, cần phải học cả năm bảy năm mới thôi, nhưng nó phải học, không học không hay giỏi thông thạo. Biết vậy mà khi muốn học thì đoán thiếu nữ phải vào đâu mà học ? — Không biết ! Xứ ta chưa có trường Nữ-công, gái nhà ta chưa có chỗ học phép lẽ-gia nội-trợ. Nếu xứ ta chưa có chỗ học phép lẽ-gia nội trợ mà muốn cho gái nhà ta nên phận nên phần-trong chủ quỹ, bà chẳng lẽ tại lắm ru ? Kìa là các nước Văn-minh trường dạy gái nhà người đã bậc cho tới cao-đẳng nữ học đường cũng có, mà người lấy lẽ gì cho phải cần lập trường nữ-công mà dạy gái nhà người về việc lẽ gia nội trợ thay, buồng chi gái nhà ta mười phần về đàng học-vấn hãy sa-sút, không chỗ dạy lý học thiệt học thì làm sao nên phận.

Nếu muốn cho gái nhà ta trở nên đòn-bà vẹn toàn về lẽ-gia nội trợ, cho khỏi tiếng chẳng lành trách móc bà thua thôi, cần phải có lập trường nữ-công, để mà dạy gái nhà ta cho rành phận. Làm như vậy, nếu gái nhà ta bắt tài học-hỏi hay là hiếng-nhát tập tành, chừng ấy trách gái nhà ta mới đáng.

(L. T. T. V.) Phùng-tiểu-Ngọc

VIỆC HANOI

Tin tàu. — Tàu *Lieutenant Saint Loubert* tới Haiphong hôm nay 8 Août hồi 18 giờ.

Tàu *André Lebon* mang thư sang Pháp, đến ngày 11 Août ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon. Thư tín ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa hồi 10 Août hồi 20 giờ 8 phút.

Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngoi và Saigon ngày 14 Août hồi 5 giờ.

Thư tín ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 13 Août.

Các trái-phiếu vô danh đánh mất thì nên làm thế nào ? — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã dịch bản nghị định ngày 8 Juillet của quan Toàn-quyền về việc những chỉ sự đoái-mại các trái-phiếu vô-danh bị mất, nay tóa Đốc-lý lại tại cáo cho bản quán mấy câu sau nầy :

Các nhà có trái-phiếu vô danh đánh mất hay mất trộm thì phải nhờ tay thừa phát lại (Huissier) bảo trình với quan tổng-thuyền-trưởng nha Tư-pháp, tại chánh-sảnh ngài ở Hanoi bằng một tờ khống-chỉ sự đoái mại. Trong tờ khống-chỉ phải kể rõ bao nhiêu trái phiếu, thứ hạng trái-phiếu, thực giá trái-phiếu, cái số trái-phiếu, số tập trái-phiếu, mà có lời yêu-cầu đăng báo các số về những trái phiếu đánh mất hay mất trộm. Phí-tổn về giấy khống-chỉ ấy, người có trái-phiếu phải chịu.

Lại phải khai cả :

1° Mình mua trái-phiếu bao giờ, ở đâu, cách mua thế nào.

2° Mình lĩnh số tiền lời lần sau cùng bao giờ và ở đâu.

3° Tại làm sao mà mất trái phiếu.

Trong giấy lấy lại có nói ưng thuận trước trụ sở ở Hanoi.

Đó là lược dịch mấy lời của tòa Đốc lý lại cáo cho bản quán, ngài nào muốn biết rõ cái thể lệ này hơn, xin xem bản nghị định bản quán đã nói ở trên kia.

Thi thư-ký vào sở Tài-chính. Trong sở báo ngày hôm qua, bản-quán đã đăng trước nhất cái tờ báo-cáo tuyển người vào sở Tài chính làm thư-ký tập sự, nay muốn đề cho những người tình nguyện ứng thi khỏi mất thời giờ tra xét trong Quan-báo thì bản quán lục đăng cái thể-lệ và cái chương-trình thi như sau nầy :

Hội-đồng sát hạch có quan phó sở Tài-chính làm chủ tọa, các hội viên thì có một quan chủ-sự người Pháp, một viên tham tá người Pháp, một viên tham-tá và một viên thư-ký thượng hạng người Nam.

Người nào trong bài viết mà ít ra không đủ 225 điểm thì không được vào kỳ vấn đáp.

Nếu người nào cả hai kỳ mà ít ra không được 400 điểm thì không được trúng tuyển.

Kỳ thi viết có :

1° Một bài làm tả chừng 20 dòng có chừng 5 câu hỏi là nhiều. Hạn trong 1 giờ rưỡi. Nhân với 5.

2° Một bài luận Pháp văn. Hạn 2 giờ. Nhân với 6.

3° Một trang viết tập có một dòng chữ *lớn anglaise*, một dòng chữ *ronde*, một dòng chữ *batarde* mỗi thứ ấy lại một dòng chữ trang bình và một dòng chữ *anglaise* lối bé.

Kể một cái bằng, theo như mẫu sẽ đưa cho. Hạn 1 giờ rưỡi. Nhân với 2.

4° Hai bài tính đố về bốn phép, về phép cản, độ, lường, về phép tam-thành số và phép kỳ hạ. Hạn trong 2 giờ Nhân với 5.

Các bài vấn đáp có :

1° Một bài tập đọc chữ Pháp (có mấy câu hỏi về bài đọc). Nhân với 10.

2° Địa dư : Hỏi qua về 5 châu và nhất là về địa dư hình-thể và địa-dư kinh-tế của Đông-pháp và các nước lân bang

Hạn hỏi các bài vấn đáp ít ra cũng 25 phút.

Bán một cái nhà tây lớn, có cả những đồ đạc, số 174 ở phố Bờ-sông. Ai muốn mua xin đến hỏi tại phố Đỗ-hữu-Vị, số 15 bis, Hanoi. 2302

Người học-chính. — MM. Lê-Thước và Phạm-văn-Điêu giáo sư tập sự học Thành chung, tòng sự tại Trung-kỳ được thăng giáo sư hạng tư kể từ ngày 3 Septembre 1922 là ngày hết hạn tập sự.

M. Ng.-bá-Thận, trợ giáo tập sự tại Ninh-giang Lạng-sơn nay được thụ chức

M. Ng-văn-Kiêm, cố hãng So-học được bổ làm trợ giáo phụ tá tương mỗi tháng 15 đồng thay M. Ng-bá-Thận từ chức.

Việc hỏa-tai ở chợ Đuổi. — Hồi 5 giờ rưỡi chiều hôm qua, lúc bản-quán đã đi-hành rồi, lại tiếp được của mấy nhà từ-thiện gửi tiền đến :

Số thứ hai mươi ba :

M. Trần-văn-Thừa, thầy thuốc ở chân Mai-sơn, tỉnh Sơn-la.....	10p.00
M. Vũ-Thành, đốc-học trường tư-thục Tiên-lãng	3 00
M. Ng-tường Phương, giáo-học trường Tiên-lãng.....	1 00
M. Trần-tiến-Thọ, giáo-học trường Tiên-lãng.....	1 00
M. Lê-ngọc Giáp, giáo-học trường Tiên-lãng.....	1 00
Số tiền về cuộc đánh số của các học-sinh trường Tiên-lãng.....	5 20
Cộng là	21p.20
Số tiền đã nhận từ trước..	1.090 p 67
Tổng cộng ...	1.111p.87

Long-bội-tinh. — MM. Ng-v-Định, thư ký và bổ-vận-Tiên, chánh quản, tòng sự tại nha Thương chánh Hanoi mới được thưởng độ ngũ đẳng Long-bội-tinh (Chevalier de l'Ordre du dragon de l'Annam).

Nhà cửa đất đó. — Bốn người năm ngũ ở đường, đêm hôm qua đã bị đưa về sở Mật-thám để xét căn-cước.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

N° 23

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : NGUYỄN-HẢI

Rồi *Đại-ta-nhan* cái đầu rồi rõ ngươi dẫn vào nói làm sao cũng là vô ích. *Bức-kinh-gam* nói :

— Nếu như vậy, thưa ngài, thì xin ngài tha cho tôi cái lỗi không kịp đáo ; và nếu có ngày nào tôi đây cũng sang nước *Pháp*. . .

Nói đến đây, Bức quận-công quay lại một lần nữa mà nhìn công-chúa : công-chúa đang không mái nghĩ gì đến quận-công, còn đang mải nói chuyện hay là làm như mải nói chuyện với *Lô-xích-tơ*. *Bức kinh-gam* nói đến đây thì thở dài mà ngừng lại. *Đại-ta-nhan* nói :

— Thì sao ?

— Tôi nói rằng nếu có ngày nào tôi đây cũng sang nước *Pháp*. . .

— *Đại-ta nhan* mỉm cười mà rằng :

— Chắc thế nào Đức-ông cũng sẽ sang, tôi dám quyết.

— Tại sao vậy ?

— Ô ! ngu-hạ đây có lẽm cách nói trước rất hiệu nghiệm ; ngu-hạ đã nói thật không có mấy khi lẽm, vậy nên Đức-ông sang nước *Pháp* thì sao ?

— Nếu có vậy, thưa ngài, ngài đã là người của các vị vua chữa tôn lên làm bạn, thì xin ngài cũng giúp cho tôi như nghiêm-đường tôi thuở trước.

Đại-ta-nhan đáp :

— Bẩm Đức-ông, nếu về bên tệ-quốc mà Đức ông có còn nhớ đến cho rằng Đức-ông đã giấp tôi bên quí-quốc đây thì tôi thật lấy làm hân-hạnh vô cùng. Giờ, xin Đức-ông bẩy cho phép. . .

Đại-ta-nhan liền quay lại, thưa với *An-ri-ét* công-chúa rằng :

Bẩm lệnh-bà, lệnh-bà là con cái của nước *Pháp* ; vì thế ngu-hạ dám mong rằng sẽ được thừa nhàn ở *Balê*. Ngày nào lệnh-bà cho ngu-hạ một lệnh gì khiến cho ngu-hạ biết được rằng lệnh-bà vẫn không quên những lời của Hoàng-thượng dặn lệnh-bà, thì cái ngày ấy là một ngày sung sướng nhất của ngu-hạ vậy.

Rồi *Đại* công nghiệng mình trước mặt công-chúa ; công-chúa giơ tay ban hôn một cách rất đường bệ. *Bức-kinh-gam* sẽ thưa rằng :

— À ! Bẩm lệnh bà, làm thế nẫy thì lệnh-bà sẽ ban cho được cái đặc hạnh ấy ?

An-ri ét công-chúa đáp :

— Trời ơi, Đức-ông cứ hỏi *Đại-ta-nhan* vẫn sẽ, vẫn sẽ sẽ dạy cho Đức-ông.

Đại-ta-nhan *làm thế nào mà được một cái hộp gỗ thông thanh ra cái nhà mát, như có phép tiên*

Những lời của *Anh*-hoàng nói động đến lòng tự ái của *Môn-cơ* quận-vương để làm cho *Đại-ta-nhan* cũng có lòng sợ hãi thật. Suốt trong đời mình, *Đạt* trung-úy vẫn có cái tài biết chọn lấy kẻ thù ; và nếu *Đạt* đã phải tìm lấy kẻ thù rất hăng hái và võ địch thì đó là bởi không thể làm thế khác được. Nhưng trong đời người sự đều thay đổi đi nhiều. Cuộc đời là một cái đèn chiếu ảnh con mắt người ta mỗi năm thấy nó có một vẻ khác. Thành ra ngày cuối năm mình thấy đỏ, ngày đầu năm sau mình đã thấy đen ; bây nhiêu sự chỉ trong khoảng một năm thôi đó. Mà *Đại-ta-nhan* ở bên *Ba lê* ra đi với mười người thì hẳn, chẳng ngờ đến rằng sẽ phải giao chiến với những bộ anh hùng như *Goliath*, *Nabuchodonosor* hay *Belopherne* hoặc phải ngáng gươm với một tên tiểu-tốt võ danh hay cái nhèu với một chủ-quán, hẳy giờ *Đạt* cũng thể như con chim sợ cành cong khi còn đó bắt cả con cứu : chẳng qua cái lúc cơ làm cho quáng mắt. Nhưng *Đại-ta-nhan* đã no say, *Đại-ta nhan* đã giàu có, *Đại-ta-nhan* đã thắng trận, *Đại ta-nhan* đã lấy làm vinh hạnh vì thắng được một cuộc khiêu chiến như vậy. *Đại-ta-nhan* phải suy lý từng lẽ với cái vận-đen có thể đến được sau lưng, không thì sẽ phải thiệt hại rất nhiều.

Vậy nên khi ở trong triều ra ; *Đại-ta-nhan* chỉ nghĩ đến có một điều là cần phải khéo giàn xếp với một người có thể-lực như *Môn-cơ*, đến *Sắc-lê* Hoàng-đế là vua mà cũng phải nể vì, vì kẻ chịu ơn bảo hộ tuy đã được nào, nhưng cũng vẫn còn phải cần đến người bảo-hộ. như vậy hẳn không thiếu gì mà chẳng cho được chút vui lòng nhỏ, bắt *Đại-ta-nhan* công nhỏi vào đài *Mi-lô-xích* nào đó, hay là cho chết đuối ngoài bể, trong lúc đi tìr *Bu-vê* đến *Bưu-luân*. Những sự làm vui lòng ấy, những hộp đề-vương hiến cho những bộc phó-vương tưởng không có phần thiệt gì về sau cả. Người *Ga-xê-côn* mới nghĩ rằng : — Mà lời nghĩ này là do những điều nghị luận thì thầm ở trên nẩy ký giả đã đem giải bày ra đó.

— Quả ta cần phải hòa thuận với *Môn-cơ* công, ta cần phải biết chắc rằng hẳn không cho chấp-nê gì đến sự đi qua rồi nữa. Vì rốn hẳn còn nghĩ tới điều đó mà không vui trong, thêm trăm không nói ra, thì ta gửi tiền ta cho *A tô* mang về, ta ở lại bên nước *Anh* nầy cho kỳ đến khi hẳn phải xuất đầu lộ diện ; khi hẳy giờ, ta đây, mất đi lanh, chân lại nhẹ, ta hơi thấy có ý gì chẳng lành là ta trốn ngay, ta đến trốn tại nhà *Bắc-kinh-gam* quốc-công, người ấy trong lòng nghe như thật tốt, ta đến ơn cho ở nhờ mà đem kể hết câu chuyện bảo ngọc ấy ra. Chuyện ấy bắt quá chỉ làm phạm đến danh-dự một bà Hoàng-hậu đã già, tưởng cũng không lấy gì làm trọng, vì thái-hậu nay là vợ lẽ *Mã-da-linh* chết khốn đó, mà xưa kia lại là tình-nhân của một vị đại quan rất khôi ngô là *Bắc-kinh-gam*. Cha chả ! ta quyết đó, thế là gã *Môn-cơ* đó không làm gì ta nổi. Vả, ta lại còn một ý-kiến nay !

Ta đã biết rằng *Đại-ta-nhan* vốn không thiết gì ý kiến xưa nay. Ngẫm là trong lúc nói chuyện một mình, *Đại-ta-nhan* đã gãi khuy áo lên đến cổ ; mà không còn có gì khêu gợi cái trí tưởng tượng của *Đạt* công cho bằng cái lúc sắm sửa để giao chiến ấy. *Đại-ta-nhan* đến dinh *An-bạch-mân* quận-vương thì đã mười mặt hôi Người trong nhà dẫn *Đại-công* vào một cách nhanh nhẹn, coi đã như người nhà vậy. *Môn-cơ* đang làm việc trong phòng giấy, *Đại-ta-nhan* khẽo lấy cái vẻ thực thà trẻ lên cái bộ mặt đa mưu mà rằng :

— Bẩm Đức-ông, ngu-hạ đến đây xin Đức ông dạy bảo cho một điều này.

Môn-cơ công đã gãi khuy trong như *Đại-ta-nhan* gãi khuy ngoài vậy. *Môn-cơ* trả lời rằng :

— Xin qui-hữu cứ nói đi.

Rồi bộ mặt *Môn-cơ* công có về thực tha chẳng kém gì *Đại-ta-nhan*.

— Bẩm quận-vương, trước hết xin ngài hãy hứa giữ kín cho ngu-hạ, và rộng lượng mà nghe cho.

— Tướng-quân muốn gì, tôi cũng xin hứa hết. Có việc chi vậy, tướng-quân cứ nói đi.

— Bẩm Đức-ông, nhà vua làm cho ngu-hạ không thật được vui lòng.

À ! Thật vậy thư ? Xin trang-ấy hãy nói cho tôi biết vì đâu mà trang-ấy không được vừa lòng như thế.

— Vì thường khi Hoàng-thượng hay đùa bỡn phạm đến các tôi con, mà sự bỡn đùa, bẩm Đức-ông, lại là một cái khí giới hay làm mất lòng những nhà võ tướng như chúng tôi đây.

(Còn nữa)

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiện tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, đay, gai, dây đay tai, cùng các thứ dầu hỏa các thứ hạt tươm dầu, các thứ khô dầu để nuôi các vật và bón cây, bón ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe đạ cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ danh, sơn dầu.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiện tôi xin tính giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch

HỎI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau nguy, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chắt nào cả : này hỡi những người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này hỡi các người phải những lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã báo là một bệnh phổ giơn, mà bệnh ấy là một bệnh truyền tế nguy hiểm. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được nhiều và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để nối dõi, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người khi trở muôn giữ gìn Nam-Việt tiêu diệt đi, thì nên chữa bệnh đi mới được.

Vậy có riêt thuc sho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54, *Paul Bert Hanoi* mà bắt mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 8 hào, Sáng và chiều trước khi ăn cơm. Lại hãng một thìa nhỏ, nâng một lọ, thì 4 lọ khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. 12f.00

Bộ từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bao kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. 1f.45

Bộ 0$70 tới 0$80

Sáu lọ. 2f.50

Bộ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ 11f.50

Bộ 1$7 . 1$ 1$

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE SYLA

Thuốc (nau-bổ bổ máu tốt

Một lọ 11f.40

Bộ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ-mũi như bệnh cảm, bệnh cúm và bệnh grippe nhẹ. Bệnh này thường hay hại người, hoặc là bệnh grippe nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất hảo hiệu đã cứu vô số người sống đăng hiệt tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : trách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng nữa là người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyền thần

73, Phố hàng Bông, Hanoi

Mới về XONG MÁY THỨ TRANH TAM-QUỐC RẤT ĐẸP

Mới có các thứ giá-gương mặt đá và giá gương về sơn vào kính lối mới.

Bản hiệu có về được nhiều thứ tranh thấy mọc có thước theo lối mới, trông rất đẹp và rất nhã, ông bà nào hoặc hiệu nào ở các tỉnh xa muốn mua bán, nên viết thư về, bản-hiệu sẽ tính giá bán buôn.

Nay kính
Hoàn-Văn hiệu
73, Phố hàng Bông, Ha. ni

1930

Ngã vào hố vôi. — Chiều thứ bảy, một người thợ nề 30 tuổi tên là Đỗ-văn-Thụy đang làm việc ở một cái nhà ở đường Henri d'Orléans thì ngã vào trong một cái hố vôi, bị bỏng một nửa người. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

Giải vào sở Cảnh sát. — Thị-Đỏ, 24 tuổi bắt được quả tang ăn cắp tiền và đồ vật của M. Phạm-đình-Qui 33 phố hàng Dầu, tại đọa đánh chết thì này đều phải giải vào sở Cảnh-sát.

MÙA ĐÔNG THÌ Ở BẮC KỲ RẤT TỐT
Mùa ấy mà đến xem Hội-chợ Hanoi thì thực là tốt.
(Từ 1er đến 15 Décembre)
2302

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	7 Août khi 6 giờ	8 Août khi 6 giờ
Lao-kay . .	79.61	82.61
Yên-bay . .	28.45	28.80
Viétri . . .	12.93	13.02
Hanoi . . .	8,77	8.77
Vạn-yên . .	8.80	9.90
Hòa-bình . .	6.40	6.86
Tuyên-quang.	4.50	3.85
Phủ-doan . .	19.20	18.91
Phủ Yên-bình	1.00	1.20

Trên sông Thái-bình

	7 Août khi 6 giờ	8 Août khi 6 giờ
Thái-nguyên .	19.10	19. 0
Lẫm	3.25	3.10
Phủ Lạng-thương	2.60	2.47
Đáp- Cầu	2.74	2.62
Phả-lại . . .	1.72	1.60

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trường Kỹ nghệ thực hành — Ngoại chứng việc mở bản báo đã đăng trước thì trong kỳ hội-nghị ngày 20 Juillet, Hội-đồng quản-trị và cải-lương trường Kỹ-nghệ thực hành ở Haiphong đã bàn những việc sau này :

Các nhà mới làm từ năm ngoái rất là rộng rãi, thoáng hơi lịch sự. Song le mỗi phòng ở từng dưới phải chia làm đôi để có được ba phòng học, mỗi năm một lớp và một phòng vẽ.

Ngoại những việc sửa sang khác thì phải nên chữa lại các nhà xí. Bây giờ chật hẹp mà không được hợp vệ sinh. Nhà bếp cũng vậy, học lắm. Việc sửa sang nhà ở cho các viên thị dịch, việc làm hàng rào ở phía trường mây bay cũng nên, song không cần kíp lắm.

Về việc làm các xưởng mới thì nên đặt ngay một xưởng làm điện để dạy học-trò và nhất là dạy riêng mấy người chuyên về điện-học.

Quan Đốc-học nói rằng đến tháng mười năm nay, nên đặt ra một lớp cao-đẳng chuyên môn theo như luật học ngày 9 Novembre 1921, gọi là trường Kỹ-nghệ chuyên-nghiệp (Ecole Technique industrielle), học độ ba cấp.

Trường ấy sẽ nhận học-trò bắt cứ là người nước nào để có thể làm nên chức đốc công giáp cho các nhà kỹ-nghệ Pháp.

Sau nữa Hội-đồng thành-cứu rằng cứ mỗi năm đến kỳ khai trường thì mở kỳ thi, chỉ những người có bằng Sơ-học mới được dự thi mà thôi

Hội đồng thấy học trò được tiến-bộ thì có lời mừng quan Đốc cùng các viên chức ở trường học.

HÀ-ĐÔNG

Sinh sự nhũng nhiễu. — Bản-quán tiếp được thư này, không rõ thực hư thế nào, xin cứ nguyên văn đăng báo để quan trên xét :

Đã ngót một tháng nay, ở về làng Tử-vân, tổng Bình-lăng, phủ Thường-tín có chứng dịch trâu bò. Quan trên có cho linh về trông nom và bắt các chuồng trâu bò phải quét dọn theo cách vệ-sinh. hiện nay những trâu bò trong làng gần được qua khỏi cả, như thế là một sự hay cho dân làng thực, song hiềm vì một nỗi các giachủ có trâu bò phải bị những nhiễu về mấy người lý-dịch trong làng và bọn lính canh ấy một cách thái quá. Số là dương độ này dân làng đều phải làm việc ngoài đồng, vì có lệnh quan trên rằng không những trâu bò ốm không được đi làm mà những trâu bò khỏe cũng phải chơi ở chuồng, vì sợ lây với những con kia, vì lẽ ấy nhiều nhà phải lấy nhân lực mà thế cho trâu bò, như thế là một cách khổ sở vất vả cho dân làng rồi, mà mấy người lý-dịch kia không biết thương đến người đồng nòng và bọn lính canh kia lại cứ mỗi ngày xong bai buổi chèn với nhau thì đi làng các gia-chủ có chuồng trâu bò mà bạch-lạo đủ cách rồi lại phạt tiền nữa. Vả chăng quan trên đã có lệnh truyền thì những gia-chủ có trâu bò đã phải quét dọn các chuồng một cách rất sạch sẽ, vì thế dân làng đã có câu « chuyện này phạt người lính canh và mấy người lý-dịch kia, còn đang tâm như thế mà những người lính canh và mấy người lý-dịch kia, còn đang tâm như thế mà những người khác mai mai nhà khác mà phạt tiền, hạch phạt chán rồi lại còn bắt gia-chủ có trâu bò mỗi con phải nộp là ba hào. Bọn ấy thu nhặt g số tiền phạt, người thì 5 hào, kẻ thì 1 đồng, kẻ thì 2 đồng và những số tiền bổ mỗi con là 3 hào không biết đang về việc gì. Vì thế các gia chủ ai ai cũng đều ta thán rằng dương buổi bận việc cấy cày vất vả mà lại hàng ngày bị những nhiễu một cách rất thái quá.

Mấy điều kể đây xin thẩu đến tai quan trên, để ngài cải chính việc này, thì dân làng chúng con được mông ân vạn bội.

Một người làng, lại cáo

BỒ-SƠN

Mandat của ai ? — Bản quán có tiếp được một cái mandat số 254.404 giá tiền ba đồng (3p.) ở Bồ-sơn gởi lên, không biết rằng là của ai, vậy xin ông nào có mandat ấy làm ơn cho bản quán được biết qui tính phương-danh.

LỤC-NAM

Mandat của ai ? — Bản-quán lại tiếp được cái ngân phiếu (mandat) số 102693 bạc là 10 p 00 mà không có thư mà cũng không để tên ai gởi cả. Cái ngân phiếu ấy mua ngày 2 Août 1922 tại nhà Bưu-chính ở Lục-nam.

Đã nhiều lần bản quán kính cáo trên báo chương rằng : xin các ngài có gởi thơ bước mandat thì xin các ngài gởi theo cái bande quấn báo, hoặc để qui tính phương danh rõ ràng và xin đừng kỵ thẩu.

Vậy xin ngài nào có cái ngân phiếu ấy gởi về mua báo hoặc mua các thứ truyện, viết thư về ngay cho bản quán.

HAM-ĐINH

Đánh nhau chí mạng. — Hồi 10 giờ đêm hôm thứ bảy vừa rồi, không biết tại làm sao mà hai người Khách, nghe đâu một người làm ở nhà máy đệt, sợi, một người làm ở nhà máy đệt, đánh nhau rất hăng ở trước nhà máy điện. Một người bị thương nặng vì mấy nhát dâm thì phải xe ngay vào nhà thương để phục thuốc còn kẻ đâm người đã phải tống giam.

Bắt được đám bạc. — Hôm thứ sáu vào khoảng 11 giờ đêm, trong khi các con bạc đương sát phạt nhau ở một nhà kia tại phố Harmand thì bị ngay lính sánh-sát tóm được rồi điện ra sở Cẩm.

Gồm ! có bạc quanh năm

(*Xem trang thứ tư*).

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hano

Máy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH kính cáo.**

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

益 金 寶 南

BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi - 16, Rue de la soie, 16 - Hanoi

CHỈ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, dâu giây, nến 8, tôi-lạo, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếu, v. v... bằng vàng đúng tuổi công chu và hoàn hảo nhất. Có nhiều thợ khéo để làm hàng lâu nếu qui khách đặt tối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thịnh-long một đã thọ (đã cắt mũi), spoc-thạch, giấy đeo thổ-ngơi, giấy kim-khánh giấy kim tiền đồng-hồ quả quít và bạc vê và bảo, v. v.

Buôn bán chân thành, xét lấy sự vừa cần lâm giá.

2042

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đến được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có làng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Bé Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả

NHÀ-ĐẺ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, đỗ dùng như phòng khách. Ô-tô, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng, cốc, và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sagefemmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bệt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền nằn huyết hoặc hiếm hoi, muốn chữa để vào nhờ cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 6$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 18.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2557

CÁC CUỘC ĐI XEM

梵 SĂN-NHIÊN 祭

Tối thứ bảy :

THỔ-ĐỊA NUÔI CON

Sự tích rất lạ và lâm đoạn rất hảo nuột.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 9 đến thứ ba 15 Août 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

CÁI NHÀ GIÔNG KHÔNG

Cảnh rất nhiều và rất đẹp
Có gần nhiều danh kỳ đăng trò
Khi I, II và III
Nghỉ
Khi IV
CÁI NHÀ GIÔNG KHÔNG

Rất hay ! Rất lạ !

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiên thứ chín

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có xuất, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Thể-lệ vào hội Khai-trí tiến-đức

Có nhiều bạn đọc báo viết thư hỏi bản-quán thể lệ vào hội Khai-trí, vậy xin trả lời chung cả các ngài như sau này :

Người ta ai ai cũng có thể vào được hội, cốt nhất phải là người dung dắn lương thiện, có cần-hỏi từ 15 thì hội-viên (membres adherents). Hiện bây giờ hội đã có đủ các hạng người trong tứ dân : sĩ nông công thương.

Có 3 hạng hội-viên : 1° Tán-trợ hội-viên (membres bienfaiteurs), 2° Chủ-trì hội-viên (membres actifs), 3° Thường-hội-viên (membres adherents). Tán-trợ hội-viên phải đóng ít ra là một trăm đồng bạc một lần, được khắc tên vào bia đựng trong chính đường nhà hội. Chủ-trì hội-viên phải góp mỗi năm là 2 đồng bạc, hoặc là 20 đồng bạc một lần. Thường-hội-viên phải nộp tiền nhập hội ít ra là 2 đồng bạc, rồi nộp mỗi tháng 0$20. Thường-hội-viên không được quyền quản-trị trong hội.

Ai muốn xin vào hội thì cứ gửi giấy vào hội theo mẫu sau này gửi đến tổng thư-ký hội, số 71, phố hàng Trống, Hà-nội :

« *Tôi tên là*..... *nghề*..... *ở*.....
có lời xin quan Chánh hội-trưởng cho một chân Chủ-trì hay là Tán-trợ hội-viên hội Khai-trí tiến-đức.
Nếu tôi được vào hội, tôi xin tuân các điều-lệ hội.

....., *ngày*..... *tháng*..... **1922**
Ký tên : ..... »

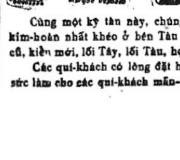
Đơn xin vào hội sẽ yết trong buồng khách nhà công-quán và in vào tập kỷ yếu của hội trong hai tháng, rồi hội-đồng quản-trị xét đơn xin nếu không có lời dị-nghị thì nhận cho vào hội. Những người vi thành niên, là chưa đến 20 tuổi không được vào chân Tán-trợ hay là Chủ-trì hội-viên.

華 PAO-VA 寶

8, Phố Hàng Bồ. Hanoi

號八廿牌門街蓬行阪河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiện chúng tôi mới có một hợp hàng rất tối như : ngọc-thạch, hổ-phách, mặt bue cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Cúc qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà dù mua chỉ ít nhiều mặc lòng, nhất luật đồi đãi, tính giá thật rẻ.

Cùng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thỉnh thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, tỉ đồ bạc cho chi đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiện, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.

2032

Giải thưởng văn về bài ca soạn cho con trẻ ở Âu-trí-viên

Đề mục. — *Một bài ca « thượng-lực hạ-bát » để dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Âu-trí-viên (幼稚園), nghĩa là tại những nơi mà nay mai hội Khai-trí tiến-đức sẽ lập ở các thôn xã để trông-nom con trẻ từ bảy tuổi trở xuống, đỡ cho các nhà có con vì bận công việc, không thể tự trông-nom được.*

Giải thưởng. — *Bài quán-quân được tặng hai cái khăn thêu của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ và một cái biển khắc bốn chữ sơn son thiếp vàng, đóng giá một chục bạc, cũng là tiền của nhà nữ-sĩ ấy, còn bốn chữ khắc trong biển thì của hội-đồng điểm-duyệt nghĩ tặng.*

Kỳ hạn. — *Đến ngày 31 Décembre thì hết hạn thu quyển.*

Quyền thi. — *Muốn cho tiện việc rọc phách các bài thi, xin nhất luật dùng giấy tây trắng, dè ngoài có khổ rộng, mà viết một mặt, trang trên để tên và chỗ ở, trang dưới viết bài thi, dưới bài xin đừng ký, tên. Những bài dự thi, xin bỏ riêng vào một cái phong-bì gian kín, ngoài phong-bì nhớ để cho hai chữ « VĂN THI » thực rõ, để khi nhà báo tiếp được, sẽ cất riêng ra một nơi, dợi khi hết hạn mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gởi đến bản-quán, 61-63, phố hàng Bông, Hanoi.*

Mẫu quyển thi

Trang trên : *Để tên và chỗ ở*

Gấp để rọc phách

Trang dưới : *Viết văn thi dưới đừng ký tên*

Mẫu phong-bì

VĂN THI

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN
61-63, Rue du Coton
HANOI

po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường
Từ rofilms.của Cornell

YÊN-LẬP Phú-thọ

Lễ phát phần thưởng cho học-sinh các trường Sơ-đẳng hạt Yên-lập (Phú thọ). — Hôm chủ nhật 30 Juillet mới rồi, ông Đỗ-doãn Trương là trợ giáo ngạch Sơ-học, đã làm lễ phát phần thưởng lần thứ hai cho học-sinh các trường Sơ-đẳng hạt Yên-lập, tại nhà trường sở tại Nga-hai, có quan Tri-châu Trịnh làm chủ tọa cùng các quan, nhà và những thân-hào trong hạt đến dự lễ.

Nhà trường hôm ấy, theo lệ treo cờ kết hoa trang hoàng lịch sự.

Đúng 7 giờ sáng thì nổi hiệu cho học-sinh vào lớp, theo thứ tự trên dưới mà ngồi; đến 8 giờ rưỡi thì quan chủ tọa tới, tiếng pháo vang lừng, thực là vui vẻ.

Sau khi quan chủ tọa đã an vị rồi thì ông giáo Lê-doãn-Trương đứng lên đọc bài diễn-văn bằng quốc-âm.

Đọc xong bài diễn-văn thì cứ tọa đều vỗ tay hồi lâu, rồi quan chủ tọa đáp lại mấy lời cảm ơn các ông giáo và khuyên nhủ học-sinh nên chăm chỉ học tập cho được chóng tấn tới.

Xong rồi thì phát phần thưởng cho các học-sinh, bắt đầu từ phần thưởng ưu hạng, đến phần thưởng danh dự, rồi đến phần thưởng thường và phần thưởng khuyến khích mãi đến 11 giờ rưỡi, mới xong.

Số học-trò có mặt hôm ấy là 50 thì 12 con là học trò trường Sơn lương, con là học trò Ngã-hai cả.

Lê-Kỳ.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Quan lại tháng chuyển. — Nhơn dịp Đại-pháp Dân-quốc kỷ-niệm năm nay, các tòa trong bản tỉnh có mấy ông được thăng thưởng:

Ngạch tòa Sứ. Ông Bùi-công-Hoàn lên chức phán-sự hạng nhất và ông Huỳnh-quang-Lâm lên chức ký-sự nhất hạng dưới;

Ngạch Học chánh. — Ông Huỳnh-cao-Nga lên chức trợ-giáo hạng bảy và ông Trần-lân lên chức trợ-giáo hạng tám;

Ngạch Công-chánh. — Ông Tôn-thất-Âu lên chức phán-sự đọc-điền hạng nhì.

Ái tín. — Hôm mồng 2 tháng sáu ta đây là ngày cất đám ông Cử Lê-văn-Duy, các toán-bông hiếu-hữu đi đưa rất đông đảo. Ông cử Lê-văn-Duy, là dòng dõi một vị khai-quốc công-thần là ông Lê-văn-Duyệt, tuy nhỏ rất thông thái và học hành cũng có danh tiếng lắm, khoa Ngọ vừa đây thi đậu cử-nhơn, nếu ai không mới 22 tuổi, sau theo học Pháp-văn, cũng đậu bằng Sơ-học Pháp-việt, xin ra học trường Quốc-tử-giám non vài năm, nghe cũng thi đậu nữa, nay nhơn lúc rảnh đi ra Huế thăm các thân bằng, chẳng may phải bệnh lập tức trở về nhà được 3 ngày, thuốc thang không hiệu, hôm nay ông mới có 26 tuổi. Lúc đưa đám đây ai thấy cảnh ngộ mẹ già con dại cũng đều đau lòng rơi lụy. Thương thay! Tiếc thay!

Thương giới tân văn

Ngày 8 Août 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước . . . . . 6 f. 80
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 80

Tàu tới tàu đi

Tàu *Amazone* ở Marseille đã mang Đông-pháp ngày 14 Juillet.

Tàu *Angkor* ở Marseille đã chạy ngày 28 Juillet.

Đấu giá

Ngày 12 Août hồi 16 giờ tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá những việc sau này:

Làm một cái nhà ở cho quan Thanh-tra thú-y Lạng-sơn.
Việc làm đáng. 14.846p.74
Ký quĩ tạm. 850p.00

Làm một cái cầu bằng béton armé dài 16 thước và ba cái cầu vòng dài 2m, 3m, và 4m ở đường thuộc-địa số ba, đoạn Na-tác đến Na-vay (tỉnh Bắc kạn).

Việc làm đáng 23.946p.80
Ký quĩ tạm. 460p.00

Làm 2 cái nhà ở cho quan Chánh kỹ-sư Hanoi.
Việc làm đáng. . . . 37.167p.88
Ký quĩ tạm. 600p.00

***

Ngày 12 Août hồi 16 giờ 30 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm hai cái nhà ở cho các quan chánh kỹ-sư ở Hanoi

Việc làm đáng là: 37.167 p. 38
Tiền ký quĩ tạm: 600 p. 00

***

Ngày 21 Août 1922 hồi 16 giờ 30 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm một cái dinh cho quan Trưởng binh tại Hà-giang.

Việc làm đáng 40.564 p.32
Ký quĩ tạm 700 p.00

Quạt Máy

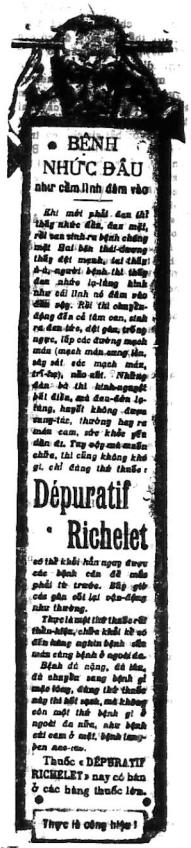
Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG Hanoi, mới về nhiều thứ quạt máy.

Quạt treo trần — Quạt để bàn — Quạt quay đi quay lại, hiệu Marelli, là thứ quạt tốt nhất hoàn-cầu.

Xin quí-khách mua mau kẻo hết.

2070

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ lám giờ sáng.

• BỆNH NHỨC ĐẦU như cắm lình cắm dùi

Khi một phải đau thì lấy nhức đầu, đau một, rồi lan sinh ra bệnh chứng một. Hai bên thái-dương thấy đột mạnh, hai thiếu-dương người bệnh thì thấy đau nhức lạ-lùng khác hẳn cái lình nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển-động đến cả tâm can, sinh ra đau tức, đột gắt, bồn-chồn, lắp các đường mạch máu (mạch máu-sang-tĩnh, máu đỏ các mạch máu, trắng), nên sốt. Những đàn-bà thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lo-lắng, hay là không được vung-vác, thường hay ra mồm cam, như hình yếu dần đi. Tay cầy mà muốn chữa, thì cũng không khó gì, chỉ dùng thứ thuốc

Dépuratif • Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh cần đề mau phải tẻ trước. Bây giờ các ông nên lấy thuốc-dùng như thuốc-hiệu, chữa khỏi rồi có đến hàng nghìn bệnh đều toàn công bệnh ở người ta.

Bệnh đã nặng, đã lâu, đã chuyển sang bệnh gì mặc lòng, dùng thứ thuốc này thì khỏi ngay, mà không còn một thứ bệnh gì ở người đa nữa, như bệnh cái cam ở mặt, bệnh lang-ben nốt-ruồi.

Thuốc « DÉPURATIF RICHELET » nay có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu!

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội phố Paul-Bert, số 80

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. cho ông HOLLÉ sử chữa a-phiện

SOLUTION R. SOLLÉ
1 $ 60 chai thuốc

Thuốc này mới về. Muốn dùng thuốc hiệu phải nhận đúng tên quan Bào-chế người Pháp chế mới có hiệu nghiệm.

Gentiane « NÉTHERSHATE »
1 $ 00 một lọ
Muốn bổ máu, làm da-dẻ, mỡ mặt. Không muốn làm mập-ú; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ làm-hiện hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho có SIROP PECTORAL dễ-chịu, rất hay

Thuốc sao chế người làm đúng, được tho.
Bromure
Sản chuẩn và bán buôn tin

Bán sắt và bán lá

« THUỐC DIỆT »
0 $ 50 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai tốt hơn cả. Dùng thuốc này rất dễ, không thấy khó chịu như ngoài. Dùng thuốc khác rất nặng, làm phiền, uống thuốc này thì mấy chốc khỏi hẳn. Trước / Thuốc này rất hay, rất mạnh, rất công hiệu, ai cũng khen. Ai có bệnh này thì nên dùng thuốc này mà chữa. Muốn dùng thuốc này trong nhà thì nên mua một chai lớn 1 litre. Giá có 2 $ 50 mà thôi.

ĐỒ BUỘC THUỐC
để dùng về THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SÉ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán chiếu và bán theo tin
Bán sắt và bán lá

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Hát bổ
dùng cho những người ốm yếu
BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.
2051

NHÀ TẮM VỆ SINH
45, Rue du Lac, Hanoi
(Phố Bờ-hồ, số nhà 45)
2070

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THỔ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

GIỜ XE CHẠY
Ở Yên-Lập đi Hanoi hồi 8 giờ sáng hôm nào cũng có xe chạy đến Phú-Quí và Phú-Lạng-Thương.
Ở Hanoi đi Yên-Lập hồi 8 giờ sáng hôm nào cũng có xe chạy đến Phú-Quí và Phú-Lạng-Thương.
Ở Phú-Quí đi Hanoi hồi 8 giờ sáng hôm nào cũng có xe chạy đến Hanoi và Yên-Lập.
Ở Phú-Quí đi Yên-Lập hồi 8 giờ sáng hôm nào cũng có xe chạy đến Yên-Lập và Hanoi.

Auto-Postale

GIÁ XE CHỞ
Ở Yên-Lập đi Hanoi hay là Hanoi đi Yên-Lập: 5 $ 00 một người.
Ở Yên-Lập đi Phú-Quí hay là Phú-Quí đi Yên-Lập: 2 $ 00 một người.
Ở Hanoi đi Phú-Quí hay là Phú-Quí đi Hanoi: 3 $ 00 một người.

GIỜ XE VỀ TỚI
Ở Yên-Lập về tới Hanoi hồi 4 giờ chiều.
Ở Hanoi về tới Yên-Lập hồi 4 giờ chiều.
Ở Phú-Quí về tới Hanoi hồi 4 giờ chiều.
Ở Hanoi về tới Phú-Quí hồi 4 giờ chiều.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở hộ và hành-khách ở ga Yên-Lập về Phú-Quí và Phú-Quí ra ga Yên-Lập. — Ở Phú-Quí có 3 phiên chợ là Hiên buôn bán rất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho hãng-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vĩnh-Bông-hà nên đi xe thổ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm-lẫn, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi cho Hiên thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lập gare; — mà đường Vĩnh-Bông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Bông-hà gare.

2012

CAFE, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rất, ở số 68 cùng phố này

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2045

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuốc bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tự mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gởi chúng tôi làm tin như là: đồ bằm của nhà ruộng mong (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) bằn văn.

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thái mà chúng tôi giữ đề làm tin thì bao giờ cũng vẫn lời của những các nhà mua hàng chịu đem giả; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy mà ấy, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy mà ấy có phiếu nào được mở trăng số thì cứ số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem giữ.

Những các hàng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các hàng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN,
133, Avenue Paul Doumer,
HAIPHONG.

2035

N. 284

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỈ-MỤC *dịch thuật*

Giang-tiên-hi không dám trái ý, nhưng cũng từ-chối mà rằng:

— Ngài là bậc tôn-trưởng, vậy bắt-tích cầu tiểu-thư tôi, tôi để đệ trình Trang-hiếu-vương, không dám nhâm tài ngài.

Hoàng-phủ-kinh hiểu ý, cười mà bảo rằng:

— Ta nhiều ý rồi! *Lưu* tiểu-thư sự ta không thương tình, cho nên muốn xin riêng với con ta, nhưng không biết rằng nếu ta không thương tình thì con ta cũng không mà trái ý ta được. Nhà-ngươi cứ đưa đây cho ta xem.

Giang-tiên-hi nghĩ thầm: Vũ-hiếu-vương cũng kiếm đa-sự! Việc riêng của con trẻ, nỗi-liền làm chi! nhưng người đã đòi xem, nếu ta không đưa thì chắc người phận lại thêm nỗng việc. Nghĩ vậy lên đó bức thư ra, giả-trong mà *Hoàng-phủ* cầm lấy đệ lên.

Hoàng-phủ-kinh mở ra xem, thấy tự-dịch phân minh, ngôn-ngữ thông-hoạt, cũng mừng rằng nhà ta sẽ được một người con dâu tài-học hơn người. Và xem trong thư, nói-năng khẩn-thiết, nghĩ cũng thương tình, mới bỏ *Giang tiên hi* rằng:

Cái quạt đề thơ đâu?

Giang-tiên-hi lại đệ trình chiếc quạt. *Hoàng-phủ kinh* nhìn rõ là quạt của *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, mừng rỡ hỏi-phăn, lại hỏi:

— Bức thư này là thủ-bút của *Lưu* tiểu-thư phải không?

Giang-tiên-hi nói:

— Hiện tiểu-thư tôi vừa mới viết xong

Hoàng-phủ-kinh mừng mà bảo rằng:

— Không ngờ con dâu ta có cái tài học ấy, lại có cái hiền-đức và cái trinh-tiết ấy! nhà-ngươi nên mau mau về nói cho tiểu-thư biết là ta sẽ lên tha cho cả nhà bọ *Lưu*.

Giang tiên hi mừng quá, sụp lạy mà rằng:

— Đã đành ngài có lòng thương, nhưng tôi xin chờ được thư trả lời của Trung-hiếu-vương, mới dám trở về.

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Nếu vậy thì gia tướng dâu! đưa bản xuống nhà dưới, đợi rượu cho uống.

Giang tiên-hi nói:

— Chúng tôi từ sớm đến giờ, thật quả lòng không dạ đói, chưa được một hột cơm nào. Nhưng chưa được yết-kiến Trung-hiếu-vương, tinh-mệnh nhà bọ *Lưu* tôi chưa biết thế nào thì tôi không thể nào mà nuốt trôi cho được.

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Sao nhà-ngươi lại ngây ngốc như thế! ta đã hứa lời là sẽ tha tha cho nhà bọ *Lưu* thì nhà ngươi cứ đánh lòng mà ăn uống rượu, không can chi phải lo-ngại.

Giang-tiên-hi dập đầu xuống đất mà thưa rằng:

— Ngài có lòng thương như vậy thì ơn ấy thật to bằng trời bể.

Hoàng-phủ kinh với *Tào-tin* đưa *Giang-tiên-hi* xuống nhà dưới uống rượu, rồi lui vào nhà trong, gọi *Doãn* phu-nhân mà bảo rằng:

— Phu-nhân ngày nào cũng mong được con dâu, bây giờ con dâu đã đến đó.

Doãn phu-nhân với vàng bồi:

— *Mạnh-lệ-quân* đã về đấy à?

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Nào tuổi tông-tích *Mạnh-lệ-quân* dâu, có lẽ vị-tất đã còn ở trên nhân-thế.

Doãn phu-nhân nói:

— Nếu không phải *Mạnh-lệ-quân* thì còn ai nữa.

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Nguyên là thứ-nữ của *Lưu-tiệp*.

Doãn phu-nhân nói:

— Nữ-tử của *Lưu-tiệp* đã gả cho *Thôi-phan phượng* rồi, khi nào còn đâm đến đây.

Hoàng phủ-kinh nói:

— Ai ngờ nhà bọ *Lưu* cũng đúng người khác mà gả thay đó.

Nói xong, liền thuật hết những lời *Giang-tiên-hi* nói cho phu-nhân nghe, lại trao thư cho phu-nhân xem nữa. *Doãn* phu-nhân xem, mừng tay hoa chân, mừng mà bảo rằng:

— Nhà ta thật là đại-phúc! có được người con dâu trinh-tiết như thế!

Doãn phu-nhân lại cười mà bảo rằng:

— Ngẫm câu nói của quan thừa-trưởng bọ *Lệ* ngày trước, quả-nhiên là một người con-kiến.

Hoàng-phủ-kinh nói:

— *Lệ-minh-dường* nếu không phải là bậc kiến-thức hơn người thì khi nào lại liên trăng tam nguyện, năm 18 tuổi đã làm đến thừa-tướng. Kiến thức của chúng ta thật là hèn mọn, không bao giờ sánh kịp.

Doãn phu-nhân hỏi:

— Bây giờ phu-quân định xử ra thế nào?

Hoàng-phủ-kinh nói:

— *Lưu* tiểu-thư đã là người tiết-hiếu như vậy thì nàng mà ta sẽ hết sức bảo-tồn, xin cho con nhà bọ *Lưu*. Nếu không thì *Lưu* tiểu-thư cho mỗi mỗi nào mà kết-duyên với con ta nữa.

Doãn phu-nhân nói:

— Không biết triều-đình có thuận tha cho hay không?

Hoàng-phủ-kinh nói:

— Tất thế nào triều-đình cũng phải tha.

Vợ chồng *Hoàng-phủ-kinh* đang ngồi đợi *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* về. Lại nói chuyện *Giang-tiên-hi* cơm no rượu say, mỗi đến quá canh hai, người nhà *Hoàng phủ* bảo cho biết là Trung-hiếu-vương đã về. *Giang-tiên-hi* mừng-rỡ, chạy ra cửa đón, trông thấy hơn 10 đôi đèn lồng dẫn lộ đi trước. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* ngồi kiệu đi theo sau.

Giang-tiên-hi sụp lạy mà bẩm rằng:

— Tôi là *Giang-tiên hi*, xin cái đầu lạy mừng.

Hoàng-phủ-thiếu hoa chưa nghe rõ, lại hỏi:

— Ai qui thế kia?

Tào-tin bèn

(Còn nữa)

Certifié l'exactitude

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN